

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

A. X. ΒΟΥΡΝΑΖΟΥ*

Ἀπὸ τῆς παρουσίας συνεδρίας, Κύριοι Συνάδελφοι, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν εἰσέρχεται, λειτουργικῶς τοῦλάχιστον, εἰς τὸ ἕβδομον αὐτῆς ἔτος, ὅπερ θερμοῶς τῇ ἐπεύχομαι νὰ διέλθῃ ἐν εὐτυχίᾳ καὶ εὐφορίᾳ. Κατὰ τὸ ἐπικρατῆσαν ἔθος θὰ ἔπρεπε καὶ ἐπισήμως σήμερον νὰ τελεσθῇ ἡ ἐγκατάστασις τῶν ἐπετείων ἀκαδημαϊκῶν ἀρχῶν, προέδρου, ἀντιπροέδρου καὶ εἰσερχομένων ἐν τῇ Συγκλήτῳ μελῶν. Θὰ ἔπρεπε ὁ πρόεδρος τοῦ λήξαντος ἔτους νὰ εἰσαγάγῃ ἐν ἀρχῇ τὸν πρόεδρον τοῦ ἀρξαμένου.

Ἡ φορὰ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἠθέλησε νὰ μὲ στερήσῃ τῆς χαρᾶς τοῦ νὰ παραλάβω τὸ προεδρικὸν σκήπτρον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ κ. Γεωργίου Στρέϊτ, καὶ νὰ μὲ ὑποχρέωσῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς Ὑμετέρας θελήσεως νὰ ἐγκαταστήσω αὐτὸς ἑαυτόν. Ἡ ψῆφος δι' ἧς διεδηλώθη ἡ ἐπιθυμία Σας, ὅπως μοι διαπιστευθῆτε τὸ ἀνώτατον ἐν τῇ χώρᾳ ἐπιστημονικὸν ἀξίωμα μοι περιποιεῖ μεγίστην τιμὴν καὶ ἡ εὐμενὴς περὶ ἐμοῦ κρίσις Σας μὲ συγκινεῖ μέχρι βαθμοῦ, τὸν ὅποιον δὲν δύναμαι διὰ λόγων νὰ παραστήσω.

Εἰς μάτην ἀνεξήτησα καὶ σήμερον ἐν τῇ χρυσοστόλῳ ταύτῃ αἰθούσῃ τὸν μέχρι χθὲς Πρόεδρον ἡμῶν, τὸν ἀνθρωπινὸν μὲ τὴν ἔκφρασιν τῆς καλωσύνης, τοὺς τρόπους τῆς εὐγενείας, τὸ βλέμμα τὸ εἰλικρινές, τὸ μείλιχον, τὸ θωπεῦον. Καὶ ἡ φαντασία μου μὲ ἔφερε ταχέως πρὸς ἤρεμον περιβάλλον ἕξω τῆς πόλεως ὡς κομιστὴν τοῦ ἐγκαρδίου χαριετισμοῦ καὶ τῶν διακαῶν εὐχῶν τῆς Ἀκαδημίας.

Μετὰ τοῦ κ. Γεωργίου Στρέϊτ μὲ συνδέει ἡ ὠραία ἀνάμνησις στενῆς συνεργασίας καὶ ἀκραιφνοῦς φιλίας τῶν γονέων μας, φιλίας δὲ σπανίας, ἣτις σήμερον μόνον ὡς παράδειγμα δύναται νὰ ἀναφέρηται. Οἱ υἱοὶ τῶν φίλων καίπερ διάφορον λαβόντες κατεύθυνσιν δὲν ἐλησμόνησαν, δὲν ἐπαύσαντο ἀγαπώμενοι, καὶ ἐγὼ ἠσθάνθημι ἡμέραν τινα ἀληθῶς εὐτυχεῖς στιγμὰς ἐπαναβλέπων, ὡς συνάδελφον πλέον, τὸν κ. Γεώργιον Στρέϊτ ἐν τῷ πνευματικῷ τούτῳ Ναῶ.

* Συνεδρία τῆς 14 Ἰανουαρίου 1932.

Τὴν περίοπτον ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν τοῦ συναδέλφου ἡμῶν δὲν εἶμαι ἀρμόδιος νὰ ἀναπτύξω ἐξ ἄλλου δὲ περὶ αὐτῆς ἀναλυτικῶς καὶ διὰ τῆς διακρινούσης αὐτοῦς σοφίας ἔσχον ἀφορμὴν νὰ ὀμιλήσωσιν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ οἱ εἰδικοί ἡμῶν συνάδελφοι, ὀφείλω ὅμως νὰ εἶπω ὅτι διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς του ἀξίας καὶ τῆς εὐγενοῦς προθυμίας πρὸς πολιτικὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς Πατρίδος ὁ κ. Στρεῖτ διεκρίθη ὡς τε καθηγητῆς καὶ ὡς δημόσιος ἀνὴρ καὶ ὡς διπλωμάτης, ἐμφορούμενος πάντοτε ἀπὸ ἐν ὑψηλὸν αἶσθημα ἀμιγῆς καὶ ἀγνόν, τὸ αἶσθημα τοῦ θερμοῦ του πατριωτισμοῦ. Εἶναι δ' εἰσέτι ζωηρὰ ἢ ἐξαίρετος ἐντύπωσις, ἣν ἐνεποίησαν εἰς ὄλους ἡμᾶς αἱ δύο σπουδαιόταται αὐτοῦ μελέται αἱ ἀνακοινωθεῖσαι εἰς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ ὧν ἡ μὲν μία ἢ ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ ἀφεώρα εἰς τὸ φλέγον σύγχρονον θέμα τῆς καταργήσεως τῶν ἀντεκδικήσεων ἐν τῷ διεθνῇ δικαίῳ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συμφώνου τοῦ Κέλλογγ, ἡ δὲ ἑτέρα — γενομένη κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς ἐθνικῆς ἑκατονταετηρίδος — εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 ἐν Λονδίῳ, ἧτοι τῆς ἐπισήμου ἀναγνωρίσεως τοῦ τότε ἀριστοστάτου Ἑλληνικοῦ κράτους.

Παρὰ τοὺς σοβαροὺς λόγους ὑγείας, οἵτινες ἐπέβαλλον αὐστηρὰν ἀπὸ πάσης ἀσχολήσεως ἀποχρῆν, ὁ κ. Στρεῖτ παρηκολούθει μετὰ μεγάλης στοργῆς τὸ συνεχῶς προαγόμενον ἔργον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, συμμετεῖχε ψυχῇ τῶν προσπαθειῶν ἡμῶν καὶ παρεκάθητο διανοῖα εἰς τὰς συνεδριάξεις ἡμῶν. Ὑπὸ δὲ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐγνωσμένης αὐτοῦ λεπτότητος ἐξέφρασεν ἐπανειλημμένως τὸν φόβον μήπως ἐβάρυνε τὸν ἐν τῇ προεδρίᾳ ἀντικαθιστῶντα αὐτόν, δὲν παρέλευα ὅμως νὰ τῷ δηλώσω τότε καὶ δὲν παραλείπω νὰ ἐπαναλάβω νῦν ὅτι θὰ χαρῶ τὰ μέγιστα ἐὰν ἀναπληρώσας αὐτόν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἡδυνήθην νὰ συντελέσω ἔστω ἐπ' ἐλάχιστον εἰς ἀποκατάστασιν τῆς ὑγείας του, ὑπὲρ ἧς σύμπασα ἡ Ἀκαδημία συνεύχεται σήμερον.

Ἐτερον διάθερμον χαιρετισμὸν ἀπευθύνω ἀκόμη πρὸς τὸν ἐνδοξον ποιητὴν, τὸν προσφιλεῖ καὶ δημοφιλεῖ ἡμῶν συνάδελφον κ. Κωστῆν Παλαμᾶν, μετὰ τοῦ ὁποίου συμπαρακαθήμενοι ἐν τῇ τραπέζῃ ταύτῃ καθ' ὄλον τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐβαστάσαμεν, ὅπως τῷ εἶχον πέρουσι ζητήσῃ, τὰ βάρη ἀλλήλων. Ὁ εὐγενὴς φίλος μου ὀφείλει ἐν τούτοις νὰ μὴ λησμονήσῃ ὅτι παρὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Προεδρίου διὰ συναδέλφου ἐπιφανεστάτου τοῦ κ. Κωνσταντίνου Ρακτιβᾶν, δὲν παύει νὰ ἐδρίσκηται ἐν ἐφεδρίᾳ.

Περὶ τοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἔργου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν δὲν θὰ ἔχω νὰ προσθέσω τί εἰς ὅσα κατὰ τὴν παρηγορικὴν συνεδρίαν τῆς 30^{ης} Δεκεμβρίου 1931 ἐξέθεσεν ὑμῖν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς κ. Σῆμος Μενάρδος μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν ἀκριβολογίαν, ἀναλυτικότητα καὶ χάριν. Διὰ μέσου τῆς ἱστορικῆς ἀφηγήσεώς του, τῆς ἀνασκοπήσεως τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔτους, διαφαίνεται πλήρης ἢ ἱκανοποίησίς του δι' ὅ,τι συνετελέσθη ἢ καὶ ἤρξατο συντελούμενον. Ἐν συμπεράσματι

ὁμως δύναμαι τόρα νὰ ἐπαναλάβω, ὅτι ἡ Ἀκαδημία Ἀθηῶν κατὰ τὸ παρελθὸν αὐτὸ ἔτος ἠὔξησε τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον της, ἠὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν της, ἠὔξησε τὴν περιουσίαν της. Δικαιοῦται ὅθεν νὰ ἦ εὐχαριστημένη.

Ἰδιαιτέρως ὀφείλω νὰ ἐξάρω τὸν σεβασμὸν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μεθ' οὗ τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν προσβλέπει πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηῶν, καὶ νὰ εἶπω πόσῃ αἰσθάνεται αὕτη εὐγνώμονα χαρὰν ἐπὶ τῇ ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας μαρτυρουμένη πρὸς αὐτὴν ἐκτιμῆσει. Ἡ πράξις δι' ἧς ὁ κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸς ἀνέθηκεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀξίων μεταφράσεως ἑλληνικῶν λογοτεχνικῶν συγγραμμάτων ἢ τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν ἄλλων καλλιτεχνικῶν ἔργων ἀποδεικνύει περιφανῶς τὴν ἐμπιστοσύνην, ἣν τὸ Κράτος τρέφει πρὸς ἡμᾶς καὶ ἵτις κολακεύει ἡμᾶς μεγάλως.

Κύριοι συνάδελφοι, εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ νέον ἔτος δὲν θὰ ὑστερήσῃ τῶν παρελθόντων οὔτε κατὰ τὴν παραγωγὴν οὔτε κατὰ τὴν ἐν γένει δρασίαν. Ἐν ἐκ τῶν πρώτων ἡμῶν μελετημάτων πρέπει νὰ ἦ καὶ ἡ πρὸ πολλοῦ μελετωμένη τροποποίησις τοῦ ὄργανισμοῦ εἰς τὰ σημεῖα ἐκεῖνα τοῦλάχιστον, τὰ ὁποῖα ἡ μέχρι σήμερον ἀκαδημαϊκὴ ζωὴ ἀπέδειξε χρῆζοντα μεταβολῆς. Σχέδιον καταρτισθὲν ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπείας διενεμήθη ἤδη πρὸς ὑμᾶς καὶ ἕτερον συνοπτικώτερον, περιλαμβάνον δὲ καὶ προτάσεις ἐν τῷ μεταξὺ διατυπωθείσας, εὐρίσκεται ὑπὸ ἐπεξεργασίαν ἐν τῇ Συγκλήτῳ καὶ θέλει ἐντὸς ὀλίγου σᾶς ἀνακοινωθῆ.

Εἶναι καιρὸς πλέον ὅπως διὰ τῶν τροποποιήσεων τούτων, ἀναφέρω τὰς οὐσιωδέστερας τῶν προτεινομένων, διασαφήσωμεν τὰ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς μελῶν ἐν γένει τῆς Ἀκαδημίας, ἐπανεξήσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν τακτικῶν ἐταίρων τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, κανονίσωμεν τὰ τῶν τακτικῶν συνεδριῶν, καθορίσωμεν ἐπίσημον ἀκαδημαϊκὴν στολήν, θεσπίσωμεν ἀποζημίωσιν διὰ τοὺς εἰσηγητὰς τῶν κριτικῶν ἐπιτροπειῶν, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον καθίσταται ὁσημέραι ἐπιπονώτερον, τακτοποιήσωμεν τὰ τῶν ἰδιαιτέρων ὑπηρεσιῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀκαδημίας καὶ τέλος ρυθμίσωμεν ἐπὶ τὸ καλλίτερον ζητήματά τινα οἰκονομικῆς φύσεως. Ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων οἱ πλεῖστοι τῶν κ. κ. Ἀκαδημαϊκῶν ἔχουσιν, ὡς ἀντελήφθη, ἐσχηματισμένην ἤδη γνώμην, εἰς τρόπον ὅστε ἡ προμελέτη αὐτῶν νὰ μὴ ἀπαιτήσῃ ἢ θυσίαν βραχέος χρόνου, τὴν ὁποῖαν ἔνεκα τούτου ἀκριβῶς τοῦ λόγου τολμῶ ἀπὸ τοῦδε νὰ ζητήσω.

Τὸ οὐτωςί σχεδιασθὲν πρόγραμμα ἔσται καὶ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς καὶ ἀπὸ καταστατικῆς ἀπόψεως ἀρκετὰ πλούσιον, ἴσως ὁμως θὰ χρειασθῆ καὶ ἄλλη τις τῆς Ἀκαδημίας προσπάθεια. Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ σύγχρονος κόσμος εὐρίσκεται ὡς τὸ ἀκυβέρνητον σκάφος ὑπὸ δεινότατον κλυδωνισμόν, παρόμοιον τοῦ ὁποῖου ἡ ἀνθρωπίνη ἱστορία δὲν ἔχει εἰσέτι γνωρίσει, καὶ ἐρεμνὴ ἢ λαίλαψ ἀπειλεῖ νὰ σαρώσῃ

τὰ πάντα. Οἱ τεταγμένοι ὁδηγοὶ οἱ κατευθύνοντες τὰς τύχας τῶν λαῶν φαίνονται ὡς παραπαίοντα βρέφη καὶ οἱ ἀπανταχοῦ ἄνθρωποι μὴ δυναθέντες ἀκόμη οὔτε κἄν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τὴν σημασίαν, ἣν πράγματι ἔχει τὸ εἰς τὸ ἀχανὲς κρεμᾶμενον μηθαρμυρὸν αὐτὸ σφαιρίδιον, ὅπερ ὠνόμασαν γῆν, ἐξακολουθοῦσι νὰ μισῶνται, νὰ τρώγονται.

Ἴσως λοιπὸν ἡ Ἀκαδημία αὕτη ὡς ἐπίκληρος τῆς ἐξόχου τῶν Ἀθηναίων Σχολῆς, ἀφ' ἧς ἐξεπορεύθη κάποτε ἡ σοφία, ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ ἀγάπη αἱ μεταβαλοῦσαι τοὺς ἀνὰ τὸν κόσμον ἀγρίους εἰς ἀνθρώπους, ἴσως λέγω θὰ ἔπρεπε αὐτὴ πρώτη νὰ λύσῃ τὴν σιγήν. Ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπομνήσῃ μίαν ἀκόμη φορὰν τὰς ἰδέας τοῦ μεγάλου Σχολάρχου, ὅστις ἐχθρὸς τῆς τυραννίας ὅπωςδήποτε ἡμφιεσμένης, ἐκάλεσεν ἀπὸ τῶν μέσων τῆς τετάρτης πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀναγέννησιν διὰ τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς τάξεως. Καὶ αἱ ὑψηλαὶ ἀρχαὶ τοῦ συγγράφματος τὴν Πολιτείαν καὶ τοὺς Νόμους ἀντήχησαν διάτοροι εἰς πάσας τὰς ἐφεξῆς ἐποχὰς ἠθικῆς ἐξεγέρσεως ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος τοῦ Κικέρωνος μέχρι τῆς νεωτέρας τοῦ *Montesquieu*. Ὁ κόσμος πρέπει, ὀφείλει νὰ θελήσῃ καὶ τώρα νὰ ἐπανέλθῃ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ἐκ Τιτάνων Θεᾶς, ἧς αἱ πτέρυγες συμβολίζουσι τὴν Ἀρμονίαν καὶ τὴν Εὐρίην.